

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

25/11/2023

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Το κείμενο που ακολουθεί είναι ανηρτημένο σε ηλεκτρονικό ιστότοπο και ανήκει στη Μαριλένα, μία μαθήτρια του Μουσικού Σχολείου Ρόδου, η οποία περιγράφει το σχολείο των ονείρων της.

ΕΧΩ ΚΙ ΕΓΩ ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΟΝΕΙΡΟ!

Όταν λέμε ότι ένα σχολείο είναι καλό, συνήθως εννοούμε ότι έχει καλούς καθηγητές. Τι σημαίνει όμως αυτό; Καλός καθηγητής για μένα είναι αυτός που εμπνέει τα παιδιά, που δεν είναι απόμακρος και δεν αφήνει τους μαθητές του ποτέ σε ησυχία, δεν τους αφήνει ποτέ να βαρεθούν. Σωστός καθηγητής είναι εκείνος που αγαπάει τα παιδιά και νοιάζεται πραγματικά για αυτά. Είναι εκείνος που τους μαθαίνει να είναι δημιουργικοί, να βάζουν στόχους και να τους κατακτούν, να αγαπούν οτιδήποτε κάνουν και να μην το βάζουν ποτέ κάτω, ό,τι κι αν συμβαίνει. Είναι εκείνος που δεν εκβιάζει τα παιδιά με τους βαθμούς, αλλά τους μαθαίνει πως οι βαθμοί δεν είναι τίποτα άλλο από απλά νούμερα τυπωμένα σε ένα χαρτί, είναι εκείνος που τους μαθαίνει το σημαντικότερο από όλα: πως το τέλειο δεν υπάρχει και δεν θα υπάρξει ποτέ και ότι δεν αξίζει για κανέναν και για τίποτα να υποκύπτουμε στη μελαγχολία και να μην ζούμε τη ζωή έτσι όπως μας αξίζει. Τέλος, είναι εκείνος που θα μάθει στους μαθητές του να έχουν, ως σλόγκαν, το «**άδραξε*** τη μέρα» ή το «ο δρόμος του αύριο οδηγεί στη χώρα του ποτέ». [...]

Στο σχολείο των ονείρων μου θα ήθελα να μην υπάρχουν διακρίσεις. Πρώτα απ' όλα, τα παιδιά να μην χρησιμοποιούν λέξεις, όπως γύφτος, χοντρός, άσχημος, ξένος και όλες αυτές τις λέξεις που στιγματίζουν τους ανθρώπους. Σε αυτό το σχολείο οι μαθητές θα μαθαίνουν το ότι όλοι είμαστε διαφορετικοί, αλλά κανένας δεν είναι καλύτερος από τον άλλο. Επιπρόσθετα, σε αυτό το σχολείο οι μαθητές θα νοιάζονται ο ένας για τον άλλο και δεν θα κάνουν κακό σε κανέναν. Οι ψυχές των μαθητών θα είναι αγνές, όμως όχι και ανυποψίαστες. Στο σχολείο που ονειρεύομαι δεν θα κυριαρχεί η βία, το "bullying" ή όπως αλλιώς θέλουμε να το βαφτίσουμε. Συμπερασματικά, όλοι θα είναι αδέρφια ανεξάρτητα από τις διαφορές τους, αφού θα τους ενώνει η αξία που θα αποδίδουν στο δικαίωμα της διαφορετικότητας. Κάπως έτσι φαντάζομαι το σχολείο μου ή μάλλον τη μικρογραφία ενός δίκαιου κόσμου. Χωρίς ρατσισμό, χωρίς ζήλια και φθόνο. Ένα μέρος αγγελικά πλασμένο στο οποίο κανείς δεν θα φοβάται να εκφραστεί, να ονειρευτεί ή αλλιώς να ζει! Γιατί μια ζωή χωρίς όνειρα είναι η άνοιξη χωρίς λουλούδια, η θάλασσα χωρίς κύματα και η επιτυχία χωρίς αποτυχία!

Από την ιστοσελίδα afterschoolbar.blogspot.com (ελαφρώς διασκευασμένο)

Λεξιλόγιο:

***άδραξε**: άρπαξε

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

α. Στο σχολείο των ονείρων της Μαριλένας ποιος/-α διαδραματίζει πολύ σπουδαίο ρόλο; Σε ποια χαρακτηριστικά του/της δίνει έμφαση η μαθήτριά; Αιτιολογώ την απάντησή μου με αναφορές στο κείμενο.

8 μονάδες

β. Ένα μέρος αγγελικά πλασμένο στο οποίο κανείς δεν θα φοβάται να εκφραστεί, να ονειρευτεί ή αλλιώς να ζει! Γιατί μια ζωή χωρίς όνειρα είναι η άνοιξη χωρίς λουλούδια, η θάλασσα χωρίς κύματα και η επιτυχία χωρίς αποτυχία (τελευταία παράγραφος)! Ποιο είναι το νόημα του αποσπάσματος; Ποιο είναι το βαθύτερο μήνυμα που θέλει να μας περάσει η Μαριλένα με αυτές τις παρομοιώσεις; Αναπτύσσω την απάντησή μου σε 80-100 λέξεις.

7 μονάδες

2^Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

α. Εντοπίζω στο κείμενο και μεταφέρω στο τετράδιό μου δύο χαρακτηριστικά του γραπτού και του προφορικού λόγου αντίστοιχα. Αιτιολογώ την απάντησή μου με σχετικές αναφορές στο κείμενο.

2,5 μονάδες

β. Πώς θα χαρακτήριζα το ύφος της Μαριλένας στο συγκεκριμένο κείμενο και ποιες είναι οι συνθήκες που το καθόρισαν; Στηρίζω την απάντησή μου σε στοιχεία του κειμένου.

2,5 μονάδες

γ. Παραθέτω τη δομή της δεύτερης παραγράφου του κειμένου. Ύστερα, καταγράφω τις συνδετικές λέξεις που αξιοποιούνται σε αυτή και, τέλος, σημειώνω έναν πλαγιότιτλο που να ανταποκρίνεται στο θέμα της.

3 μονάδες

δ. Στην πρώτη παράγραφο του κειμένου εντοπίζω τέσσερα ουσιαστικά και τέσσερα επίθετα τα οποία σχετίζονται με το σχολικό περιβάλλον.

2 μονάδες

3^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

Με αφορμή μία παρεξήγηση που είχε συμβεί ανάμεσα σε εμένα και ένα οικείο μου πρόσωπο, συνειδητοποίησα τη σπουδαιότητα του διαλόγου ο οποίος έδωσε τελικά τη λύση στο ζήτημά μας. Γράφω, λοιπόν, ένα κείμενο στο οποίο ξεδιπλώνω τα οφέλη του διαλόγου, αλλά και τις προϋποθέσεις που χρειάζεται όλοι να λαμβάνουμε υπόψη μας για να συμμετάσχουμε σε έναν ουσιαστικό διάλογο. Το κείμενο να έχει έκταση περίπου 200-250 λέξεις.

25 μονάδες

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΛΕΩΝ ΤΟΛΣΤΟΙ

Ο παππούς και το εγγονάκι

Στο μικρό αυτό αφήγημα ο μεγάλος Ρώσος στοχαστής και συγγραφέας Λέων Τολστόι σκιαγραφεί με λιτότητα το θέμα της συμβίωσης του γέροντα γονιού με την οικογένεια του παιδιού του. Η στοιχειώδης πλοκή οδηγεί στη λύση-μήνυμα που είναι η αγάπη και η κατανόηση προς τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας.

Ο παππούς είχε γεράσει πολύ. Τα πόδια του δεν τον πήγαιναν, τα μάτια του δεν έβλεπαν, τ' αυτιά του δεν άκουγαν. Δόντια δεν είχε. Κι όταν έτρωγε, του χυνόταν το φαγητό. Ο γιος του και η νύφη του δεν τον έβαζαν πια μαζί τους στο τραπέζι, αλλά του 'διναν να φάει πάνω στη μεγάλη χτιστή χωριάτικη **θερμάστρα*** όπου πλάγιαζε.

Κάποτε που του βάλανε να φάει στο πήλινο πιάτο, του ξέφυγε από τα χέρια, έπεσε κι έσπασε. Η νύφη του άρχισε τότε να τον μαλώνει πως όλα τα χαλάει στο σπίτι και σπάει τα πιάτα. Τέλος του είπε πως αποδώ και πέρα θα του 'διναν να τρώει στην ξύλινη γαβάθα. Ο παππούς αναστέναξε μόνο και δεν είπε τίποτα.

Μια μέρα ο άντρας με τη γυναίκα του παρακολουθούσαν που ο γιος τους μαστόρευε κάτι σκαλίζοντας ένα μικρό κούτσουρο. Ο πατέρας λοιπόν τον ρώτησε:

«Τι φτιάχνεις εκεί, Μίσα;».

Κι ο Μίσα απαντά:

«Φτιάχνω μια μεγάλη γαβάθα, πατερούλη. Όταν εσύ κι η μάνα μου γεράσετε, θα σας ταΐζω σ' αυτήν τη γαβάθα».

Ο άντρας κι η γυναίκα του κοιτάχτηκαν και δάκρυσαν. Νιώσανε ντροπή που είχαν προσβάλει τον παππού. Κι από τότε τον βάλανε να τρώει μαζί τους στο τραπέζι και τον πρόσεχαν όπως πρέπει.

Λ. Τολστόι, *Διηγήματα, μύθοι και παραμύθια*, μτφρ. Π. Ανταίος, Ωκεανίδα

Λεξιλόγιο:

***θερμάστρα:** στη Ρωσία οι άνθρωποι κάθονταν και κοιμόνταν σε μεγάλες κτιστές θερμάστρες-τζάκια

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

α. Προσπαθώ να ψυχογραφήσω τους ήρωες του κειμένου. Πώς νιώθουν και πώς συμπεριφέρονται; Στηρίζω την απάντησή μου σε στοιχεία του λογοτεχνικού κειμένου.

7 μονάδες

β. Ποιο φαίνεται να είναι το βασικό θέμα που απασχολεί τον συγγραφέα σε αυτό το κείμενο και ποια στάση φαίνεται να υιοθετεί τελικά μέσα από το ηθικό δίδαγμα που θέλει να μας περάσει; Αναπτύσσω και αιτιολογώ την απάντησή μου σε περίπου 80-100 λέξεις.

8 μονάδες

2^Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

α. Με ποιον βασικό αφηγηματικό τρόπο επέλεξε ο συγγραφέας να αποδώσει την κορύφωση του έργου; Για ποιον λόγο έκανε αυτή την επιλογή; Στηρίζω την απάντησή μου σε στοιχεία του κειμένου.

5 μονάδες

β. Ποιο από τα εκφραστικά μέσα που αξιοποιούνται στο κείμενο κέντρισε περισσότερο το ενδιαφέρον μου; Για ποιον/-ους λόγο/-ους; Κάνω συγκεκριμένη αναφορά στο κείμενο.

5 μονάδες

γ. Σύμφωνα με πολλούς μελετητές, το συγκεκριμένο διήγημα διαθέτει αρκετά χαρακτηριστικά λαϊκού παραμυθιού. Καταγράφω και αναπτύσσω τρία από αυτά μαζί με τις σχετικές αναφορές στο διήγημα.

5 μονάδες

3^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

Υποθέτω πως είμαι ένας από τους κεντρικούς ήρωες του διηγήματος. Αφού κάνω την επιλογή μου, αναπτύσσω σε α' πρόσωπο τις σκέψεις και τα συναισθήματά μου γύρω από την πλοκή του έργου σε μία παράγραφο περίπου 100-200 λέξεων.

20 μονάδες

ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !!!